

Beslutningsforslag nr. B 21. Fremsat den 2. november 1989 af Leif Hermann (SF), Carsten Andersen (SF), Ingerlise Koefoed (SF) og Jens Thoft (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om ændring af reglerne vedrørende postspærring i forbindelse med konkurs og betalingsstandsning

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte lovforslag om ændring af konkurs- og postlovgivningen efter følgende retningslinier:

1. Postspærring foretages med adressatens samtykke ved en tilførsel herom til skifterettens protokol. (Meddelelse tilstilles postvæsenet efterfølgende).
2. Såfremt adressaten ikke samtykker, træffer retten afgørelse efter regler svarende til retsplejelovens kapitel 71.
3. Bortset fra forsendelser, der på grund af deres indhold har betydning for boet, kan tilbageholdelse af breve, postkort, pakker og adresseløse forsendelser kun ske i indtil 48 timer.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en genfremsettelse af B 74 (folketingsåret 1988-89, se Folketingstidende 1988-89, forhandlingerne sp. 8309 og 8572 samt tillæg A sp. 5385), idet dog bemærkningerne er tydeliggjort for såvidt angår spørgsmålet om de seneste ændringer i postreglementets bestemmelser om postspærring i forbindelse med konkurs. Under 1. behandling af B 74 oplyste justitsministeren, at han ville bede formanden for Konkurslovsudvalget om en forlods udtalelse om spørgsmålet. Denne udtalelse foreligger endnu ikke, men må til sin tid, når den foreligger, indgå i overvejelserne om forslaget.

Når en person er gået konkurs, mister han ifølge konkurslovens § 29 retten til at overdrage eller opgive sine ejendele, modtage betaling og andre ydelser, modtage opsigelser, reklamationer og lignende erklæringer, stifte forpligtelser eller på anden måde råde over sin formue med virkning for boet.

Meningen med denne bestemmelse er klar nok. Det ville være uheldigt, om den konkursramte ved dispositioner over sine værdier kunne modvirke hensigten med konkursen. Bestemmelsen er imidlertid forstået således, at al post til den konkursramte skal passere skifteretten, der så tager stilling til, i hvilket omfang denne kan videresendes til rette adressat.

Skifteretten træffer ikke særskilt afgørelse om postspærring, men dette kan finde sted i forbindelse med afsigelsen af konkursdekretet og uden afholdelse af retsmøder. Efter de seneste ændringer i Post- og Telegrafvæsenets reglement II, § 37, pkt. 5, litra b, underretter skifteretten adresseposthuset om beslutningen om postspærring.

Forslagsstillerne finder dette betænkeligt ud fra almindelige retssikkerhedsbetragtninger. Under efterforskning i straffesager forekommer der naturligvis ofte et ønske om at foretage et brud på meddelelseshemmeligheden ud fra den betragtning, at den mistænkte ved samtaler eller brevveksling vil være i stand til at levere politiet bevismateriale og være tilskyndet til at modarbejde sagens opklaring. I disse situationer er der fastlagt meget klare betingelser i retsplejeloven for indgrebenes foretagelse. Indgreb i meddelelseshemmeligheden i straffeprocessuelt øje-

med har stedse – og med rette – haft Folketingets bevågenhed. Derimod synes det ikke, som om postspærring i forbindelse med konkurs har været gjort til genstand for nøjere overvejelser ud fra retssikkerhedsbetragtninger, uagtet at indgrebet over for de personer, der er erklæret konkurs, må forekomme nøjagtig lige så byrdefuldt som beslutninger herom i forbindelse med en straffesagsbehandling.

Problemet har været rejst dels af Landsforeningen til Fremme af Retssikkerheden og dels senest i august 1988 over for Folketingets Retsudvalg ved en henvendelse fra en person i Ebeltoft, der i maj 1988 blev erklæret konkurs.

På denne baggrund har forslagsstillerne fundet anledning til at udarbejde dette beslutningsforslag om ændring af konkursloven og postloven, således at der opstilles visse retsgarantier for vedtagelse af postspærring i konkurs- og betalingsstandsning, hvor tilsvarende problemer, om end i mindre grad, gør sig gældende.

Tankegangen bag forslaget er, at skifteretten samtidig med afsigelse af konkursdekretet skal tage stilling til postspærring. Det er for forslagsstillerne utvivlsomt, at den konkursramte i langt de fleste tilfælde kan indse det nødvendige i en postspærring og samtykker heri. Det vil således ikke kræve yderligere ressourcer eller nærmere stillingtagen, og forslagsstillerne har derfor anset det for tilstrækkeligt, at postspærring etableres ved en protokoltilførsel med efterfølgende meddelelse til postvæsenet, der således ikke af egen drift skal have mulighed for at foretage omadressering af posten.

I de formentlig forholdsvist få situationer, hvor den konkursramtes samtykke ikke foreligger, enten fordi det ikke kan indhentes eller kun indhentes med risiko for tab for boet, eller fordi den konkursramte nægter at give samtykke, behandles spørgsmålet om postspærring på samme måde som indgreb i posthemmeligheden i øvrigt, jf. retsplejelovens kapitel 71. Nægtelse af samtykke til postspærring kan naturligvis tænkes af mange grunde, herunder også det ubehag, der altid vil være knyttet til, at andre får adgang til at stifte bekendtskab med indholdet af personlige med-

F. t. beslutn. vedr. postspærring

delelser. Uanset dette opstår der imidlertid risiko for, at undladelse af postspærring i disse situationer vil åbne for uberettigede dispositioner over boets ejendom til skade for kreditorerne. En sådan unddragelse vil efter omstændighederne være strafbar. En forhindring af sådanne risici bør derfor behandles i strafferechtsplejens former.

Endelig har forslagsstillerne fundet, at der bør ind sættes en tidsmæssig begrænsning, således at forsendelser, der ikke har nogen interesse for boet, videre-

sendes til adressaten så hurtigt som muligt og senest 48 timer efter modtagelsen. Modtageren kan med en sådan regel på forhånd regne med, at forsendelser uden forbindelse med bobehandlingen når frem til den pågældende i rimelig tid. Dette kan f.eks. være vigtigt i forbindelse med svar på stillingsansøgninger og skriftlige meddelelser fra familie og omgangskreds.

Som bilag til forslaget er optrykt spørgsmål 1-3 til B 74 samt justitsministerens besvarelse heraf.

Spørgsmål nr. 1-3 fra Folketingets Retsudvalg og justitsministerens besvarelse heraf vedrørende Forslag til folketingsbeslutning om ændring af reglerne vedrørende postspærring i forbindelse med konkurs og betalingsstandsning (B 74, 1988-89).

Spørgsmål 1:

Kan ministeren oplyse, hvorledes fremgangsmåden er i forbindelse med postspærring, herunder hvorvidt skifteretten selvstændigt tager stilling til spørgsmålet i forbindelse med afsigelse af konkursdekret?

Spørgsmål 2:

Idet der henvises til ministerens tale ved 1. behandling, bedes det oplyst, hvornår den forlods udtalelse fra Konkursudvalget, som ministeren har aftalt med udvalgets formand, forventes at foreligge.

Spørgsmål 3:

I forlængelse af spørgsmål 2 bedes det oplyst, om det vil være muligt at fremskynde den nævnte forlods udtalelse, således at den er Retsudvalget i hænde i så god tid, at der kan afgives betænkning og beslutningsforslaget andenbehandles i indeværende folketingsår.

Svar:

Ad spørgsmål 1:

Selve konkursdekretet, der er en judiciel afgørelse, giver hjemmel for gennemførelse af postspærring, jf. konkurslovens § 29.

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»§ 29. Ved afsigelse af konkursdekretet minster skyldneren retten til at overdrage eller opgive sine ejendele, modtage betaling og andre ydelser, reklamationer og lignende erklæringer, stifte forpligtelser eller på anden måde råde over sin formue med virkning for boet.«

I forbindelse med afsigelsen af konkursdekretet træffer skifteretten bestemmelse om, hvorvidt der skal være postspærring. Rettens afgørelse herom har karakter af en beslutning,

hvilket bl.a. indebærer, at retten til enhver tid kan omgøre den, såfremt forholdene tilsiger dette. Postspærringen indebærer, at post, der er stilet til skyldneren, af postvæsenet sendes til den midlertidige bestyrer eller kurator eller til skifteretten, jf. nedenfor.

Postspærring opretholdes kun, så længe det findes påkrævet af hensyn til boets forsvarlige behandling, og post, som boet modtager på grund af postspærringen, vil blive videresendt til adressaten snarest muligt, såfremt den er uden betydning for boet.

Baggrunden for, at der normalt sker postspærring i forbindelse med konkurs, er for det første, at der kun herved kan opnås sikkerhed for, at eventuelle værdiforsendelser som f.eks. checks eller andet indgår i boet. Hertil kommer, at skyldnerens korrespondance bl.a. kan oplyse om hans eventuelle finansielle dispositioner og om formuegoder, hvis eksistens eventuelt ikke er oplyst til skifteretten. Det tilsigtes således ved postspærring opnået, at aktiver, der tilkommer konkursboet, kommer boet til gode.

Med virkning fra den 1. januar 1989 er der fastsat nye regler for postvæsenets medvirken i forbindelse med postspærring (Post- og Telegrafvæsenets reglement II, § 37, pkt. 5, litra b).

Det fremgår heraf, at skifteretten underretter adresseposthuset, når der er truffet beslutning om postspærring. Postspærringen omfatter både postforsendelser og pengeforsendelser, hvorimod blade og adresseløse forsendelser udleveres til skyldneren, medmindre skifteretten i det konkrete tilfælde har bestemt andet. Den post, der tilbageholdes, udleveres normalt til bostyret, dvs. den midlertidige bestyrer eller kurator. Hvis forsendelserne er mærket »personlig« eller på anden måde fremtræder som personlig korrespondance, udleveres de dog til skifteretten, der beslutter, om posten kan videresendes til skyldneren eller bør tilgå bostyret.

Kopi af bestemmelserne vedlægges til orientering.

Ad spørgsmål 2:

Formanden for Justitsministeriets Konkurslovsudvalg, retspræsident Frank Poulsen, Sø- og Handelsretten i København, har over for Justitsministeriet tilkendegivet, at Konkurslovsudvalget vil kunne afgive forlods udtalelser dels vedrørende reglerne om postspærring i forbindelse med konkurs, dels om Skattelovrådets betænkning nr. 1101/1987 om skat ved konkurs og akkord samt rådets skitse til konkursskattelev.

Udvalgets formand har endvidere oplyst, at der vil medgå nogen tid med behandlingen af de rejste spørgsmål, og at de forlods udtalelser forventes at foreligge i løbet af efteråret 1989. Selv om behandlingen af reglerne om postspærring fremskyndes, vil det ikke være muligt at afgive betænkning om spørgsmålet inden Folketingets sommerferie.

Justitsministeriet kan henholde sig hertil.

Ad spørgsmål 3:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 2.

Underbilag

Ad besvarelsen af spørgsmål 1.

Konkurs.

b. Konkurslovens paragraf 29 har følgende ordlyd:

»Ved afsigelsen af konkursdekretet mister skyldneren retten til at overdrage eller opgive sine ejendele, modtage betaling og andre ydelser, modtage opsigelser, reklamationer og lignende erklæringer, stifte forpligtelser eller på anden måde råde over sin formue med virkning for boet.«

Skifteretten tager stilling til udlevering af den adresserede post i forbindelse med konkursdekretets afsigelse. Dette gælder både for postforsendelser og pengeforsendelser. Skifteretten underretter adresseposthuset om afgørelsen ved fremsendelse af en blanket herom.

– påtegning »Personlig« el. lign.

Forsendelser, der ved påtegningen »Personlig« eller på anden måde fremtræder som personlig korrespondance, skal dog altid udleveres til skifteretten, der tager stilling til, om forsendelsen (post eller penge) skal indgå i kon-

kursboet, eller om den kan udleveres til den konkursramte.

– blade og adresseløse forsendelser.

Blade og adresseløse forsendelser udleveres til den konkursramte, medmindre skifteretten undtagelsesvis har bestemt andet.

– kurator.

Bostyret vil normalt være en advokat, der er beskikket som kurator af skifteretten.

Betalingsstandsning.

Ved betalingsstandsning bevarer den, der er under betalingsstandsning (skyldneren), retten til at råde over sin formue i betalingsstandsningensperiode.

I forbindelse med betalingsstandsning beskikker skifteretten dog et tilsyn (normalt en advokat) for skyldneren.

Ved betalingsstandsning udleveres forsendelser efter de almindelige udleveringsregler, medmindre skyldneren og tilsynet i forening meddeler postkontoret andet.